

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1520/2021/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke

Dr. Schmidt Péter, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. október 4.

Az ügy tárgya: kifosztás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): Terhelt1 II. rendű terhelt

(terhelt2 és társa)

Elsőfok: Ceglédi Járásbíróság, 8.B.5/2019/96., ítélet, tárgyalás,

2020. december 4.

Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 1.Bf.102/2021/16., ítélet, tanácsülés,

2021. szeptember 30.

Az indítvány előterjesztője: Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a kifosztás büntette és más bűncselekmény miatt terhelt² és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Ceglédi Járásbíróság 8.B.5/2019/96. számú, valamint a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.102/2021/16. számú ítéletét Terhelt¹ II. rendű terhelt vonatkozásában hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A Kúria elrendeli a hatályon kívül helyezett határozatokban megállapított, Terhelt¹ II. rendű terheltet terhelő 55.500 (ötvenötezer-ötszáz) forint bűnügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszafizetés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt a befizető terhelt részére történő visszatérítését.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Ceglédi Járásbíróság a 2020. december 4. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozott 8.B.5/2019/96. számú ítéletével az ítélet szerint ismeretlen helyen tartózkodó Terhelt¹ II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki lopás vétségében, mint tártstettet [Btk. 370. § (1)-(2) bekezdés b) pont bc) alpontja], 2 rendbeli kifosztás büntetében, mint tártstettet [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja] és lopás vétségében [Btk. 370. § (1)-(2) bekezdés b) pont bb) alpontja]. Ezért öt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg. Rendelkezett arról, hogy a II. rendű terhelt a szabadságvesztésből annak kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Fk.10.877/2013/25. számú ítéletével kiszabott 1 év 10 hónap fiatakorúak fogháza büntetés végrehajtását. A magánfelek polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett a bűnjelekről és kötelezte a II. rendű terheltet az eljárás során felmerült 55.500 forint bűnügyi költség állam javára történő megfizetésére.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség által a II. rendű terhelt terhére, a büntetés súlyosítása érdekében, míg a II. rendű terhelt védője által enyhítés érdekében bejelentett fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. szeptember 30. napján tartott tanácsülésen meghozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terheltet érintő részében megváltoztatta, a tártstettesként értékelt lopás vétségeként [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] értékelt cselekményt a Btk. 370. § (2) bekezdés bb) alpontja szerint is minősítette. A kifosztás büntetteként értékelt cselekményt helyesen 1 rendbelinek minősítette, emellett a cselekményt okirattal visszaélés vétségének [Btk. 346. § (1) bekezdés c) pont] is minősítette. A lopás vétségeként [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont] értékelt cselekményt kísérletként elkövetettnek

minősítette. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Fk.10.877/2013/25. számú ítéletével kiszabott, végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett 1 év 10 hónap fiatakorúak fogháza büntetés végrehajtásának elrendelését mellőzte. Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit a II. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be BF.1383/2021/3. számon 2021. december 23. napján felülvizsgálati indítványt a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okból a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés miatt. A felülvizsgálati indítvány indoka az, hogy az eljárás során Terheltl II. rendű terhelt tartózkodási helye ténylegesen nem volt ismeretlen, mert az elsőfokú és a másodfokú ítélet meghozatalakor is jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte. A Be. 39. § (1) bekezdés h) pontja értelmében – a Be. 425. § (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – mind az elsőfokú bíróság által megtartott tárgyaláson, mind a másodfokú bíróság által megtartott nyilvános ülésen a terhelt jelenléte kötelező, és a Be. 430. § (7) bekezdésében foglalt kivétel (a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott és őt a bíróság nem kötelezte tárgyaláson való jelenlétre) hiányában a tárgyalást és a nyilvános ülést a terhelt távollétében nem lehet megtartani. A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a 2021. szeptember 30. napján megtartott tanácsülést csak abban az esetben tarthatta volna meg, ha a Be. 598. § (4) és (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a terhelt élhetett volna azzal a jogával, hogy a tanácsülésről szóló tájékoztatást követően 8 napon belül nyilvános ülés tartását kéri. Emiatt a tanácsülés megtartásának nem volt helye. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezések tanácsülésen csak abban az esetben lettek volna elbírálhatók, amennyiben a másodfokú bíróság észleli az elsőfokú bíróságnak a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértését [Be. 598. § (1) bekezdés d) pont], illetve, ha a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezés mellett sem az ügyész, sem a terhelt, sem a védő nem indítványozza nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását [Be. 598. § (2) bekezdés]. Ilyen indítványt a terhelt az erről szóló tájékoztatás szabályszerű kézbesítése hiányában nem tehetett.

[4] A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (2) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Ceglédi Járásbíróság 8.B.5/2019/96. számú és a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.102/2021/16. számú ítéletét Terheltl II. rendű terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül, és a Ceglédi Járásbíróságot utasítsa új eljárásra.

[5] A felülvizsgálati indítványra sem a fogva lévő II. rendű terhelt, sem védője észrevételt nem tett.

[6] **II. A felülvizsgálati indítvány megalapozott.**

[7] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § b) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt is van helye.

[8] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja értelmében eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja

alapján hatályon kívül helyezési ok, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[9] A Be. 651. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja értelmében az ügyészség mind a terhelt terhére, mind pedig javára terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt. A felülvizsgálati indítvány mind a Be. 652. § (3), mind a (4) bekezdése alapján határidőben benyújtottnak tekintendő. A Kúria az 1/2021. számú Büntető jogegységi határozatban kimondta, hogy az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya.

[10] A Be. 652. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[11] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatásának van helye.

[12] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt – a jelen ügyben nem releváns (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[13] A Be. 39. § (1) bekezdés h) pontja alapján a terhelt jogosult arra, hogy a tárgyaláson és a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában tartandó ülésen jelen legyen és az e törvényben meghatározottak szerint kérdéseket tegyen fel.

[14] A Be. 747. § (3) bekezdése értelmében a bírósági eljárás során távollévő terhelttel szemben eljárásnak akkor van helye, ha a terhelt az eljárás során elszökött, elrejtőzött, vagy megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárás elkerülése érdekében más módon elérhetatlenné vált; a terhelt felkutatása érdekében tett intézkedések észszerű időn belül nem vezettek eredményre és azt a bűncselekmény tárgyi súlya vagy az ügy megítélése indokolja.

[15] A Be. 749. § (1) bekezdése szerint a bíróság a távollévő terhelttel szemben az ügyészség erre irányuló indítványára jár el, az eljárási cselekményre (tárgyalásra) a távollévő terheltet hirdetményi úton idézi [Be. 135. § (1) bekezdés a) pont] és szabályszerű hirdetményi kézbesítés esetén a tárgyalás megtartásának nincs akadálya.

[16] A Be. 425. § (3) bekezdése szerint a nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók.

[17] A Be. 428. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le, illetve a bíróság őt a tárgyaláson való jelenlétre kötelezte.

[18] Az iratok alapján megállapítható, hogy Ceglédi Járásbíróság az ismeretlen helyen tartózkodó II. rendű terhelttel szemben elfogatóparancsot bocsátott ki 2020. november 4-én (Ceglédi Járásbíróság 8.B.5/2019/88.), ezt követően a Ceglédi Járási Ügyészség 2020. november 25. napján indítványozta az eljárás II. rendű terhelt távollétében történő lefolytatását (Ceglédi Járásbíróság 8.B.5/2019/94.), a járásbíróság a II. rendű terheltet hirdetményi úton szabályszerűen idézte a 2020. december 4-én megtartott tárgyalásra (Ceglédi Járásbíróság 8.B.5/2019/91. és 95.).

[19] A másodfokú bíróság a II. rendű terhelt részére hirdetményi úton adta ki a tájékoztatásról arról, hogy a fellebbviteli bíróság tanácsülésen bírálja el az ügyet, ezt követően – ugyancsak hirdetményi úton – közölte vele a tanácsülés időpontját (Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.102/2021/7-I. és 9. sorszám).

[20] Ugyanakkor Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.102/2021/15. sorszáma alatt fekszik el II. rendű terhelt erkölcsi bizonyítványa, mely tartalmazza, hogy a Budakörnyéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 5.Bv.2709/2019/15-I. számú határozatával elrendelte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.Fk.10.877/2013/25. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 21.Fkf.10.685/2013/8. számú ítéletével terhelt1 szemben kiszabott 1 év 10 hónap – végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett – fk. fogházbüntetés utólagos végrehajtását A II. rendű terhelt e büntetését 2020. november 14. napjától töltötte az helység1 Országos Bv. Intézetben, melyből kitöltve 2022. július 13-án szabadult.

[21] Fentiek alapján megállapítható tehát, hogy mind az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor, mind a másodfokú bíróság által tartott tanácsülés időpontjában a II. rendű terhelt nem ismeretlen helyen, hanem ismert helyen, büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Ebből következően mind az első-, mind a másodfokú bíróság törvénysértően folytatta le az eljárását a Be. CI. Fejezetében szabályozott eljárás a távollévő terhelttel szemben külön eljárás szabályai alapján. Így az elsőfokú bírósági eljárásban nem volt törvényes lehetőség a tárgyalást a II. rendű terhelt távollétében való megtartására.

[22] A teljesség érdekében a Kúria utal arra, hogy a Be. 430. § (1) bekezdése értelmében a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha védővel rendelkezik, és a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával. A Be. 430. § (7) bekezdése szerint, ha a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott és őt a bíróság nem kötelezte a tárgyaláson való jelenlétre, a tárgyalást a vádlott távollétében is meg kell tartani. Ebben az esetben a bíróság az eljárást a meg nem jelent vádlottal szemben befejezheti.

[23] Az iratok alapján megállapítható, hogy a II. rendű terhelt a tárgyaláson való jelenlét jogáról az elsőfokú eljárásban nem mondott le, ebből következően az ő jelenléte a tárgyaláson kötelező lett volna, az elsőfokú bíróság azzal, hogy az ítéletet a II. rendű terhelt távollétében hozta meg, megvalósította a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt eljárási szabálysértést, melynek eredményeként a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kellett volna helyezni, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kellett volna utasítania. E feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés megvalósulása mellett a másodfokú bíróság érdemben az elsőfokú bíróság határozatát nem bírálhatta volna felül. Ez önmagában megalapozza a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését is.

[24] A Be. 598. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság tanácsülésen határoz akkor is, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a), vagy c) pontján alapszik, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza. A Be. 598. § (4) bekezdése előírja, hogy a tanács elnöke a Be. 598. § (2) bekezdés szerinti esetben az ügyészséget, a vádlottat, a védőt és a fellebbezőt értesíti a tanácsülés kitűzéséről, a tanács összetételéről, a tanácsülés időpontjáról, és tájékoztatja arról, hogy nyolc napon belül a más által bejelentett fellebbezésre, indítványra vagy nyilatkozatra észrevételeket tehetnek.

[25] A Kúria a BH 2022.70. számon közzétett döntésében kifejtette, a Be. 598. § (2) bekezdésében – a tanácsülés megtarthatóságát illetően – meghatározott feltételek közül az első kettő vagylagos (a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapszik), míg a harmadik (a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza) ezekhez kapcsolódóan konjunktív, azaz a harmadik feltétel hiányában a fellebbezés nem bírálható el tanácsülésen annak ellenére, ha az első két feltétel valamelyike teljesül.

[26] Ha a másodfokú eljárásban a terhelt szabályszerű értesítése nem történik meg, nem tekinthető szabályszerűnek a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzése indítványozásának lehetőségére és határidejére vonatkozó tájékoztatás sem, emiatt annak jogkövetkezményei nem alkalmazhatók. A terhelt a tárgyalás, illetve másodlagosan a nyilvános ülés megtartására irányuló indítványtételi jogát nem gyakorolhatta, így a szabályszerű értesítése nélkül a fellebbezés tanácsülésen való elbírálása esetén a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés megvalósul.

[27] Mindez a Be. 599. § (4) bekezdésének 2021. január 1-jétől – és így a másodfokú eljárás során is – hatályos módosítását követően is irányadó.

[28] A Be. 599. § (4) bekezdésének szövege 2021. január 1-től azt tartalmazza, hogy a nyilvános ülésen az ügyész és – a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott eseten kívül – a vádlott jelenléte nem kötelező.

[29] A Be. 599. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a nyilvános ülésen az ügyben a vádlottat a büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében meghallgathatja.

[30] Változatlan a Be. 599. § (5) bekezdése szabályozása, mely szerint a fellebbezés a szabályszerűen idézett vádlott távollétében akkor is elbírálható, ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges.

[31] Az a módosítás, amely nyilvános ülésen való vádlotti részvételt már nem teszi kötelezővé, egyfelől kizárólag arra az esetre vonatkozik, ha a nyilvános ülés kitűzésekor a másodfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügyben a vádlott büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében történő meghallgatása nem szükséges, ezt rögzíti és ennek megfelelően a vádlottat a nyilvános ülésre nem idézi, csak értesíti; másfelől ha a vádlott

meghallgatását indokoltnak tartja, s ennek rögzítése mellett a vádlottat a nyilvános ülésre idézi, de a nyilvános ülésen azt állapítja meg, hogy a nyilvános ülésen a meghallgatása mégsem szükséges. Ugyanakkor a nyilvános ülésnek a vádlott távollétében történő megtartása továbbra is csak abban az esetben lehetséges, ha a terhelt saját elhatározásán alapuló meg nem jelenése folytán kerül a bíróság abba a helyzetbe, hogy a nyilvános ülésnek a terhelt távollétében történő megtartásáról döntsön. A másodfokú bíróság a nyilvános ülésre megidézett – illetve az előállítani rendelt, fogva lévő – terhelt nyilatkozatához kötve van, annak figyelembevételével kell eljárnia. A nyilatkozat gyakorlásának feltétele pedig az ő szabályszerű értesítése vagy idézése. A Be. 599. § (4) bekezdésében foglalt, a tárgyalás kötelező jelenléthez képest a másodfokú nyilvános ülésre vonatkozó eltérő szabály csak abban az esetben alkalmazható, ha a nyilvános ülésről a vádlottat – a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott eseten kívül – szabályszerűen értesítették.

[32] Mindezek alapján a tanácsülés megtarthatóságának továbbra is feltétele az, hogy nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését a vádlott, védő vagy a fellebbező ne indítványozza. Így annak megítélése, hogy az ügyben nyilvános ülés vagy tárgyalás tartása szükséges-e, vagy az ügy tanácsülésen elbírálható, továbbra is ahhoz kötött, hogy a tanácsülés megtartásáról a jogosult értesüljön, és a szabályszerű tájékoztatást követően lehetősége legyen az ügyben nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását indítványozni.

[33] Jelen ügyben a fogva lévő II. rendű terhelt a tanácsülés megtartásáról szabályszerű tájékoztatást nem kapott, így nyilvános ülés vagy tárgyalás megtartására indítványt nem tehetett, ezen jogának korlátozása miatt a tanácsülés megtartásának törvényi feltétele hiányzott, így az ügy másodfokú elbírálására tanácsülésen nem kerülhetett volna sor.

[34] Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen elbírálván, a felülvizsgálati indítvánnyal támadott első- és másodfokú ítéletet a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, mert az alapügyben eljáró bíróságok ügydöntő határozatukat a 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[35] A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése értelmében a megismételt eljárásra előírja, hogy a bíróság a terhelt jelenléti jogának maradéktalan biztosításával folytassa le az eljárást és a Be. CI. Fejezetben szabályozott külön eljárásra kizárólag a Be. 747. § (3) és (4) bekezdésében írt feltételek megléte esetén van törvényes lehetősége.

[36] A Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel, a 857. § (1) bekezdés c) pontjára tekintettel rendelkezett a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott, II. rendű terheltet terhelő bünyügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a visszatérítéséről.

[37] A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése értelmében fellebbezésnek, a 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A Kúria Bfv.I.1520/2021/8. számú végzése 2022. október 4. napján vált véglegessé.

Budapest, 2022. október 4.

Dr. Gimesi Ágnes s.k.

a tanács elnöke